

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12Co/36/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8214202962
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Tóth
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8214202962.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Tótha a členov senátu JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Mareka Košča v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, Praha 1, IČO: 26 429 705, ČR, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanému: E. Q., bytom C. XX, V., t. č. bytom I..A.. H. T. - V. T. A., J. XXX/X, V. T. A., o zaplatenie 24,- Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov zo dňa 11.9.2015 č. k. 3C/63/2014-34, jednohlasne takto

rozhodol:

P r i p ú ť a späťvzatie žaloby v časti zmenkového úroku nad 0,06 % denne, v tejto časti z r u š u j e rozsudok súdu prvého stupňa a konanie z a s t a v u j e.

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zvyšujúcej zamietavej časti, ako aj vo výroku o náhrade trov konania.

N e p r i z n á v a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bardejov rozsudkom č. k. 3C/63/2014-34 návrh zamietol. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení súd uviedol, že žalobou podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady ES č. 861/2007 Z. z., ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, sa žalobca domáhal zaplatenia zmenkovej sumy 24,- Eur, zmenkového úroku dohodnutého vo výške 0,25 % za deň, zákonného 6 % ročného úroku zo zmenkovej sumy, ako aj zmenkovej odmeny vo výške 1/3 percenta zmenkovej sumy a náhrady trov konania. Žalobca ako indosátor nadobúdala všetky práva zo zmenky vystavenej žalovaným 8.12.2010 na zmenkovú sumu 159,- Eur so zmenkovým úrokom 0,25 % denne od 18.4.2011. Indosovaná zmenka je vistazmenkou s doloženou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Indosant predložil zmenku na zaplatenie, pričom vystaviteľ - žalovaný doposiaľ zaplatil 135,- Eur na zmenkovú sumu.

Na výzvu súdu, aby žalobca predložil zmluvu o úvere uzavretú medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným, žalobca uviedol, že súdu dostatočne a jasne poskytol informácie o uplatnenej pohľadávke, ktorá je založená na zmenkových nárokoch z vystavenej platnej zmenky. Bol doložený originál zmenky a zmenkové informácie preniesol žalobca presne do návrhu na uplatnenie pohľadávky. Z jeho strany neostáva nič, čo by mal doplniť alebo opraviť.

Žalobca poukázal na to, že podľa čl. 5 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 861/2007 zatiaľ žalovaným nebola doručená odpoveď na tlačive C. Z doloženej zmenky súd mal preukázané, že žalovaným bola vystavená zmenka 8.12.2010 na sumu 159,- Eur a zmenkový úrok 0,25 % denne od

17.4.2011. Prvý majiteľ zmenky spoločnosť POHOTOVOŠŤ, s.r.o., rubopisom previedol zmenku na žalobcu.

Na zmenke sa nachádza č. zmluvy XXXXXXXXXX. Z doloženej zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX uzavretej medzi POHOTOVOŠŤ, s.r.o., Bratislava, a žalovaným vyplýva, že žalovanému bol poskytnutý úver vo výške 200,- Eur, ktorý mal byť vrátený s príslušným poplatkom 85,- Eur. Úver mal byť vrátený v troch mesačných splátkach po 95,- Eur, počnúc 12.1.2011. V zmluve nie sú uvedené žiadne úroky z úveru ani RPMN (ročná percentuálna miera nákladov). Súčasťou úverovej zmluvy sú Všeobecné úverové podmienky, pričom v čl. 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru je tzv. dohoda o vyplnení zmenky.

Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že nárok žalobcu nie je dôvodný. Predmetom nároku žalobcu je nárok zo zmenky - vlastnej zmenky vystavenej žalovaným na sumu 159,- Eur s dohodnutým zmenkovým úrokom 0,25 % denne od 18.4.2011. Súd posudzoval nárok žalobcu podľa zákona č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový, kde podľa § 75 zmenkového zákona, vlastná zmenka obsahuje označenie, že ide o zmenku pojatú do vlastného textu listiny a bezpodmienečným príslubom zaplatiť určitú peňažnú sumu, údaj zročnosti, údaj miesta, kde sa má platiť, meno toho, komu alebo na rad koho sa má platiť, dátum a miesto vystavenia zmenky a podpis vystaviteľa.

Podľa § 48 ods. 1 zmenkového zákona, majiteľ môže postihom žiadať zmenkovú sumu a 6 % úrok odo dňa zročnosti. Zmenkový zákon v § 33 uvádza štyri spôsoby zročnosti zmenky, pričom iný spôsob zročnosti zakladá neplatnosť zmenky. Prvý spôsob zročnosti zmenky je na videnie, tzv. vistazmenky. Druhým spôsobom zročnosti zmenky je na určitý čas po videní a nazývajú sa lehotové vistazmenky. Tretia zročnosť zmenky je určitý čas po vystavení, napr. za 30 dní po vystavení, to sú tzv. datozmenky. Štvrtý spôsob zročnosti zmenky je fixná zmenka, ktorá má uvedený konkrétny dátum zročnosti, pričom je prípustný aj opisný spôsob, ak z neho vyplýva konkrétny deň. V danom prípade je ale zmenka s lehotou zročnosti zaplatiť na túto zmenku pri predložení a že na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia, kde je určitý údaj zročnosti, a tak je zmenka neplatná. Preto súd žalobu zamietol.

Právny inštitút zmenky je síce založený na prísnej formálnosti zmenkových vzťahov, avšak táto formálnosť samotná by nemala vychýľovať práva zo zmenkového vzťahu v prospech jednej zo zúčastnených strán. Nie je možné prehliadnuť zneužitie zmenkového inštitútu v neprospech jednej zmluvnej strany, najmä v spotrebiteľských vzťahoch, kde vystavenie zmenky je neprijateľnou zmluvou podmienkou v časti vyplňovacieho práva zmenky. Preto nemôže byť ani platná dohoda o vyplňovacom práve k zmenke. Súd takisto posudzoval príslušný úverový vzťah podľa zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a v duchu Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Nekalé podmienky sú aj zmluvné podmienky, ktoré neboli individuálne dohodnuté, ak spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa. Následne spotrebiteľský vzťah pri zmenke sa posudzoval aj podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb.. Podľa § 53 ods. 5 OZ, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné. Ak zmenka je zabezpečovacím inštitútom, pričom dohoda o vyplnení zmenky je obsiahnutá vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, takže konkrétne znenie dohody so spotrebiteľmi nebolo individuálne dohodnuté. Súd poukazuje na čl. 17 VOP, ktoré sú v rozpore s § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z.. Zmenková suma sa má určiť zmenkovým úrokom 0,25 % denne, ktoré úroky sú neprimerane vysoké. Takáto neprimerane vysoká sankcia spôsobuje neplatnosť záväzku v tejto časti. Úrok 0,25 % denne predstavuje ročne 91,25 %, čo je v rozpore s dobrými mravmi. Navyiac, pri spotrebiteľských úveroch dlžník ako spotrebiteľ môže platiť úroky z omeškania do výšky ustanovenej predpisom občianskeho práva, čo je Nariadenie vlády č. 87/1995 Z. z.. Pri stanovení zmenkového úroku 0,25 % denne dochádza k obchádzaniu zákona. Súd dospel k záveru, že dohoda o vyplnení zmenky obsiahnutá vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru je podľa § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná a sankčný úrok vypísaný v zmenke vo výške 0,25 % denne spôsobuje neplatnosť zmenky. Z vyššie uvedených dôvodov potom súd žalobu zamietol.

O trovách konania účastníkov bolo rozhodnuté podľa § 140 ods. 1 O.s.p.. Úspešný žalovaný má právo na náhradu trov konania, ktoré si neuplatnil. Preto úspešnému žalovanému nebola priznaná náhrada trov konania.

Proti rozsudku okresného súdu dal odvolanie žalobca. Súd posudzoval neurčitosť údajov splatnosti zmenky a dospel k záveru, že išlo o dojednanie neplatnej zmenky pre neurčitosť zročnosti zmenky.

Údaj na platenie pri predložení je tradičný údaj, ktorý sa používa ako údaj splatnosti pri vistazmenke, t. j. zmenke splatnej na videnie. Aj keď síce ide o dva rozličné údaje s dvomi rozdielnymi významami z pohľadu zmenkového, nejde o vnútorný rozpor zmenky. Prvý z nich určuje údaj zročnosti zmenky a druhý údaj určuje obdobie, v rámci ktorého môže byť zmenka predložená na platenie.

Odvolateľ vyčíta súdu, že pri riešení zmenkového záväzku sa dotýkal kauzy vystavenia zmenky. Súd vo veci mohol rozhodovať len na základe predloženej vlastnej zmenky, kde zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine ako takej samo právo žalobcu. Žalovaný mohol na základe čl. 5 ods. 3 a 6 Nariadenia č. 861/2007 vzniesť námietky voči zmenke. Ak to neurobil a platí koncentračná zásada podľa Nariadenia, potom súd nie je legitimovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 vetá prvá O.s.p., vznášal námietky proti zmenke za žalovaného.

Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy. Nie je možné spájať ju, či podmieňovať inými okolnosťami, nie sú na zmenke uvedené. Súd ignoroval predovšetkým ust. § 17 zmenkového zákona, podľa ktorého, kto je žalovaný zo zmenky nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem, ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Keď kauzálne námietky nemôže vznášať dlžník zo zmenky, nemôže tak za žalovaného činiť súd. Okresný súd vyhodnotil zmenku ako neplatný právny úkon. Tu sa však vychádza len z kauzálnych námietok, ktoré však v konaní nikto nevzniesol, ani ich nikto za účastníkov nepreukázal. Kauzálne námietky sú po indosovaní v zásade neprípustné.

Keď súd hodnotil, že zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne je v rozpore s dobrými mravmi a v tejto časti považuje zmenku za čiastočne neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi, tak sa opätovne poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky vo veci sp. zn. 25Cdo/1839/2000, podľa ktorého zmenka je v právnej teórii obvykle definovaná ako dlžnícky dokonalý cenný papier, ktorým za predpokladu splnenia prísnych formálnych náležitostí vzniká priamy bezpodmienečný, nesporný, abstraktný záväzok určitej osoby zaplatiť majiteľovi zmenky v určitom mieste a čase stanovenú peňažnú čiastku. Zmenkový záväzok je pritom celkom samostatne oddelený od prípadného záväzku, ktorý bol pôvodom jeho vzniku. Vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť, nezávislosť zmenkového záväzku nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa zákona o spotrebných úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Zmenka uplatnená v tomto konaní má všetky zákonom predpísané náležitosti, ide o zmenku platnú. Uplatnený nárok žalobcu je v celom rozsahu dôvodný.

Záväzky zo zmenky, aj keď vznikli z konkrétnych zmluvných vzťahov, sú záväzkami samostatnými. Nie je možné súhlasiť so závermi okresného súdu, že sú závislé na úverovom vzťahu. Podľa zmenkového a šekového zákona, súdy sú oprávnené len skúmať, či zmenky obsahujú všetky náležitosti, ktoré musia mať pre jej platnosť zo zákona, neskúmajú však podmienky jej vystavenia ani jej neprípustnosť. Žalobca preto navrhuje zmeniť rozhodnutie súdu prvého stupňa a návrhu v celom rozsahu vyhovieť a priznať náhradu trov konania.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Podaním doručeným súdu 22.12.2015 žalobca čiastočne zobral späť žalobu v časti platenia zmenkového úroku o 0,19 % denne pri zmenkovom úroku 0,25 % denne, takže si žalobca uplatňuje len dohodnutý zmenkový úrok vo výške 0,06 % denne. Ostatné časti návrhu ponecháva žalobca bez zmeny.

Ani k tomuto čiastočnému späťvzatiu sa žalovaný nevyjadril, pričom bol žalovaný poučený podľa § 101 ods. 3 O.s.p., že ak sa nevyjadrí, odvolací súd bude považovať, že so späťvzatím žaloby v časti nemá námietky.

Ani na túto výzvu sa žalovaný nevyjadril, preto odvolací súd s poukazom na § 101 ods. 3 O.s.p., dospel k záveru, že s čiastočným späťvzatím žaloby žalovaný súhlasí, resp. nemá k tomu námietky.

Vzhľadom na späťvzatie žaloby v časti platenia zmenkového úroku 0,19 % denne, pričom žalovaný k tomu nemal námietky, preto odvolací súd s poukazom na § 96 ods. 1, 2, 3 O.s.p. pripustil späťvzatie žaloby v časti zmenkového úroku nad 0,06 % denne a podľa § 208 O.s.p. zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v časti zmenkového úroku nad 0,06 % denne a konanie zastavil.

Čo sa týka zvyšku nároku žalobcu, tu krajský súd potvrdzuje rozhodnutie súdu prvého stupňa v jeho prevyšujúcej zamietavej časti, ako aj výroku o náhrade trov konania. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O.s.p.) a k tomu dodáva:

Žalobca uplatnil právo z vlastnej zmenky vystavenej žalovaným dňa 8.12.2010 na zmenkovú sumu 159,- Eur s dohodnutým zmenkovým úrokom 0,25 % denne od 17.4.2011. Na zmenke je údaj XXXXXXXXXX. Z hľadiska praxe, ktorú má súd z rubopisovania takejto zmenky pôvodne vystavenej pre majiteľa spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., je nesporné, že tento číselný údaj svedčí o čísle úverovej zmluvy. V exekučnej veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s.r.o., proti E. Q., vedené na Okresnom súde F. pod sp. zn. 5Er/828/2012 je na č. I. 4 Úverová zmluva č. XXXXXXXXXX medzi spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o., ako veriteľom a povinným ako dlžníkom, kde predmetom úverového vzťahu bolo poskytnutie 200,- Eur s poplatkom 85,- Eur, pričom suma 285,- Eur mala byť vrátená v troch mesačných splátkach po 95,- Eur. Všeobecné podmienky poskytnutia úveru majú v bode 13 dohodu o vyplnení zmenky. Všeobecné podmienky poskytnutia úveru nie sú podpísané dlžníkom.

Okresný a odvolací súd dospel k záveru, že nedošlo k uzavretiu dohody o vyplnení zmenky len odkazom na všeobecné podmienky. Preto ani prvý majiteľ zmenky POHOTOVOSTĚ, s.r.o., nebol oprávnený doplniť blankozmenkou o údaj zmenkovej sumy či dátum začiatku úročenia. V predtlačí zmenky je vyplnená zmenková suma 159,- Eur, ako aj dátum zmenkového úroku 0,25 % denne od 17.4.2011, pričom údaje o mieste vystavenia zmenky či zročnosti, či údaje E. Q. boli vypísané zástupcom spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o.. Žalovaný len podpísal zmenku za vystaviteľa. Vlastná zmenka vystavená žalovaným má odkaz na číslo úverovej zmluvy. Z hľadiska doterajšej praxe je nesporné, že táto zmenka bola vydaná pri úverovej zmluve zo dňa 8.12.2010 ako blankozmenka. Mala zabezpečiť splatenie úveru žalovaným. Blankozmenka bola vydaná zámerne v nehotovej forme, pričom pri blankozmenke má byť udelené právo nadobúdateľovi zmenky k jej vyplneniu. Toto právo spočíva v oprávnení majiteľa zmenky svojim úkonom, t. j. doplnením chýbajúcej časti premeniť nehotový zárodok zmenky na skutočný cenný papier, t. j. na úplnú zmenku. Vyplňovacie zmenkové právo nie je vecným právom vyplývajúcim z vlastníctva zmenky, ale ide o zvlášťne so zmenkou tesne súvisiace právo, ktoré prislúcha majiteľovi zmenky. Je to právo obligačné a je to špeciálne majetkové právo. Toto právo sa zakladá na dohode medzi osobou, ktorá túto zmenku podpísala a osobou, ktorá blankozmenku prevzala. Táto dohoda má najčastejšie písomnú formu, pričom sa nevylučuje ani ústna dohoda. Osoba, ktorá je zmenkou zviazaná môže prípadne činiť námietky, že zmenka bola vyplnená odlišne od dohody o vyplnení. Ak zmenka bola vyplnená v rozpore s dohodou, je potrebné preukázať majiteľovi, že nadobudol zmenku v zlej viere, alebo že sa pri jej nadobúdaní previnil hrubou neobstaranosťou.

Okresný súd spochybnil platnosť uzavretia dohody o vyplnení zmenky cez Všeobecné podmienky poskytnutia úveru. Obsah takejto „dohody“ nemohol dlžník žiadnym spôsobom ovplyvniť. Navyiac, zmenková suma bola zvýšená o 91,25 % ročne z tejto sumy vzhľadom na povinnosť platiť zmenkový úrok - dohodnutý úrok 0,25 % denne + zákonný 6 % úrok z tejto sumy podľa § 48 ods. 1 bodu 2 zmenkového zákona (zákon č. 191/1950 Zb.), že majiteľ môže postihom žiadať 6 % úroky odo dňa zročnosti. Podľa názoru odvolacieho súdu nedošlo k uzavretiu dohody o vyplnení blankozmenky len odkazom na Všeobecné obchodné podmienky, ak sú pochybnosti o tom, či tu bola vôľa a vedomie dlžníka uzavrieť takúto dohodu, resp. vedomosť o tom, čo znamená zmenkový záväzok a dohoda o vyplňovacom práve. Vzhľadom na vyššie uvedené preto krajský súd potvrdzuje rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne, pokiaľ návrh žalobcu ako nedôvodný zamietol.

Súd poukazuje na nekalú praxiu pôvodného majiteľa zmenky POHOTOVOSTĚ, s.r.o., ktorá postúpením zmenky rubopisom na terajšieho žalobcu sťažuje dlžníkovi vznášať kauzálne námietky s poukazom na § 17 zmenkového zákona. Tým je dlžníkovi znemožnené prípadne vznášať námietky ohľadom zabezpečovacej zmenky, kde navyiac zmenková suma bola vyplnená v rozpore so zákonom. Zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch pripúšťa, že zmenková suma môže byť vystavená len do výšky 30 % istiny poskytnutého úveru (§ 4 ods. 6). Pri istine poskytnutého úveru 200,- Eur by mohla byť vyplnená zmenková suma na 1/3 zo sumy 200,- Eur je maximálne 66,7 Eur, nie na zmenkovú sumu 159,- eur.

Čo sa týka zmenkového úroku - dohodnutého zmenkového úroku 0,25 % denne, tak pri neplatnom uzavretí dohody o vyplňovacom práve, resp. keď neexistuje dohoda o vyplňovacom práve pri

blankozmenke, a platení 0,25 % úroku, preto rozhodnutie súdu prvého stupňa je správne, pokiaľ v časti tvrdeného dohodnutého zmenkového úroku bola žaloba zamietnutá aj v časti 0,06 % úroku.

Čo sa týka 6 % postihového úroku podľa § 48 zmenkového zákona, obdobne, ak nedošlo k uzavretiu dohody o vyplňovacom práve, preto pôvodný majiteľ zmenky nemal právo vyplniť blankozmenku. Ak neexistuje platná zmenka, pretože u pôvodného majiteľa zmenky neexistovalo vyplňovacie právo, nemôže z vystavenej vlastnej zmenky požadovať zmenkový úrok postihový. Preto aj v tejto časti rozhodnutie súdu prvého stupňa je správne, pokiaľ aj pri postihu 6 % úroku je návrh zamietnutý.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd potvrdzuje rozhodnutie súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.

Krajský súd potvrdzuje rozhodnutie súdu prvého stupňa o výroku o náhrade trov konania. Neúspešný žalobca nemá právo na náhradu trov konania. Žalovanému v konaní pred súdom prvého stupňa trovy nevznikli, preto okresný súd správne rozhodoval s poukazom na § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnému žalovanému nepriznal náhradu trov prvostupňového konania.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté s poukazom na § 224 ods. 1 v spojení s § 140 ods. 1 O.s.p.. Neúspešný žalobca nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Žalovanému v odvolacom konaní trovy nevznikli, preto úspešnému žalovanému nebola priznaná náhrada trov odvolacieho konania. Podľa § 151 ods. 1 O.s.p. ide o návrhové konanie, kde žalovaný si náhradu trov konania neuplatnil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.